

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/2/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119213645
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8119213645.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v právnej veci žalobcu: v 1. rade N. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX, XXX XX Q., v 2. rade V. F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX, XXX XX Q., v 3. rade I. S. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX, XXX XX Q., v 4. rade K. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., v 5. rade I. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., všetci právne zastúpení: TROJAK LEGAL s.r.o., Hlavná 100, Prešov, IČO: 51 462 249, proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom Vajnorská 55, 831 03 Bratislava, IČO: 42 174 856, o náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14C/36/2019 - 77 zo dňa 09.10.2020 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v napadnutej časti t.j. okrem výrokov: I. o zastavení konania v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom vo výške 79,67 Eur, II. o zamietnutí žaloby v časti konania o zaplatenie pohrebných nákladov vo výške 589,26 Eur, III. vo výroku o priznaní žalovanému v časti konania o zaplatenie pohrebných nákladov, nároku na náhradu trov konania voči žalobcom v 1) až 5) rade v rozsahu 100% a IX. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, v časti konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy.

Priznáva žalobcom v 1) až v 5) rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zastavil konanie v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom vo výške 79,67 Eur, II. v časti konania o zaplatení pohrebných nákladov vo výške 589,26 Eur žalobu zamietol, III. priznal žalovanému v časti konania o zaplatenie pohrebných nákladov, nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1) až 5) rade v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, IV. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1) rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 9.000 Eur v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, V. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 2) rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 8.250 Eur, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, VI. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 3. rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 8.250 Eur, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, VII. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 4) rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 3.750 Eur, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, VIII. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 5) rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 3.000,- Eur, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, IX. v prevyšujúcej časti žalobu v časti konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy zamietol, X. priznal žalobcom v 1) až 5) rade, v časti konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy, nárok

na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % z prisúdených istín jednotlivým žalobcom s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

2. Právne odôvodnil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie podľa ust. § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, 3, 4, § 15 ods. 1 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej PZP), podľa ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 441, § 449 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) a podľa § 8 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Zároveň podľa § 193 a výrok o trovách konania podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP).

3. Súd prvej inštancie sa v prvom rade zaoberal námietkou neexistencie vecnej pasívnej legitímácie žalovanému. Poukázal na to, že existuje množstvo rozhodnutí najvyšších súdnych autorít z ktorých vyplýva, že žalovaný ako poisťovateľ je pasívne legitimovaný aj v spore o náhradu nemajetkovej ujmy s tým, že náhrada tejto ujmy spadá pod režim povinného zmluvného poistenia. Poukázal napr. na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/6/2017, ktoré bolo vydané čo do prvoinštančného rozhodnutia sp. zn. 14C/298/2014 z ktorého citoval. Zároveň na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/259/2019.

4. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že vo veci nebolo sporné, že vodič V.. N. S.Á. viedol motorové vozidlo, na ktoré bola so žalovaným uzavretá poistná zmluva z titulu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom pri vedení tohto motorového vozidla došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu J. C., čím bolo neoprávnené zasiahnuté do súkromia žalobcov chráneného na základe ustanovenia § 11 OZ. Súčasťou súkromia je samozrejme aj rodinný život zahrňujúci najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci naplňať vlastnú osobnosť. Zásahy do rodinných vzťahov, ktoré sú neoprávnené, možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života. Zároveň mal za preukázané, že medzi žalobcami a nebohrou existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom porušením práva na jej život došlo k neoprávnenému zásahu do práv na súkromie žalobcov. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromie a rodinný život súkromnej osoby.

5. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že pri posudzovaní predmetnej veci vychádzal z nepochybnej skutočnosti, že už samotná strata blízkeho človeka znamená pre pozostalých, a to hlavne najbližšiu rodinu, značnú ujmu, teda v zmysle § 13 OZ, zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom v tomto prípade, tak ako vo väčšine takýchto prípadov, nie je dostatočné morálne zadosťučinenie (napr. vo forme ospravedlnenia sa žalobcom, resp. odsúdenia vodiča v trestnom konaní) a je na mieste poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a v takomto prípade súd prihliada na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z výsluchu žalobcov, resp. čestného vyhlásenia žalobkyne v 5. rade, je nepochybné, že intenzita vzťahu žalobcov, v pozitívnom slova zmysle, s nebohrou poškodenou bola silná, ako je to v podstate bežné v riadne fungujúcich rodinách. Z vyjadrení všetkých žalobcov jednoznačne vyplynulo, že smrť ich blízkej osoby bola neočakávaná a nedá sa žiadnym spôsobom reparaovať a už to, podľa názoru súdu, jednoznačne preukazuje závažnosť vzniknutej ujmy, čo teda zároveň odôvodňuje právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že vzťahy v rodine nebohej a žalobcov v 1) až 3) rade boli veľmi dobré, nebohá vytvárala v rodine takzvané „teplo domova“, bola manželovi, ako aj dcéram oporou. Ochotne vykonávala domáce práce a zabezpečovala chod domácnosti. Z výsluchov žalobcov vyplynulo, že bola zároveň kreatívna, ochotná pomôcť a tráviť čas so svojimi najbližšími. V tomto smere sa vyjadrila aj jej sestra, žalobkyňa v 4) rade, ktorá poukázala na to, že ako rodiny sa často navštevovali, boli si veľmi blízki a veľkou oporou jej bola hlavne v jej chorobe.

6. Súd prvej inštancie mal za to, že najväčšiu citovú ujmu v dôsledku smrti svojej manželky utrpel žalobca v 1) rade, ktorý aj keď ešte býva v spoločnej domácnosti so svojimi dcérami, ktoré sú pre neho ako sám uviedol oporou dá sa predpokladať, že tieto si založia vlastné rodiny a nebudú môcť venovať toľko času a pozornosti svojmu otcovi. Zároveň súd prvej inštancie považoval dobré fungujúci manželský vzťah za základ rodinného spolužitia, pričom z dokazovania malo vyplynúť, že žalobca v 1) rade mal s nebohrou

veľmi pekný fungujúci vzťah, ktorý nie je možné obnoviť. Preto dospel k záveru, že primeraná výška náhrady nemajetkovej ujmy z ktorej je potrebné vychádzať pri určení nároku u žalobcu v 1) rade je 12.000,- Eur. U žalobkyň v 2) a 3) rade súd prvej inštancie dospel k záveru, že je primeranou výška nároku z ktorej je potrebné vychádzať 11.000,- Eur, teda čiastočne odlišil výšku nároku žalobcu v 1) rade a týchto žalobkyň, lebo predpokladal, že tieto si založia vlastné rodiny, pričom môžu žiť plnohodnotným životom aj keď je nepochybné, že ich mama im v tomto ohľade nebude môcť nijako pomôcť napr. z výchovou resp. starostlivosťou o ich deti. Čo sa týka žalobkyne v 4) rade súd prvej inštancie poukázal na to, že aj keď nebohá bola jej jediným súrodencom a ich vzťah bol veľmi dobrý, nemožno podľa jeho názoru dať na roveň jej vzťah so sestrou so vzťahom nebohej s jej manželom resp. dcérami keďže obe už mali samostatné rodiny. Vzhľadom na uvedené preto súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy u tejto žalobkyne vychádzal zo sumy 5.000,- Eur. V súvislosti s nárokom uplatneným žalobkyňou v 5) rade poukázal na to, že aj keď táto nebola v konaní pred súdom osobne vypočutá a predložila iba čestné prehlásenie, ktorý žalovaný sponchybnil s tým, že malo jej byť predložené iba na podpis, že aj keď by vychádzal z tohto tvrdenia žalovaného je nepochybné, že pokiaľ rodič prežije svoje dieťa je to ujma, ktorá samozrejme zanechá značne stopy v živote a v psychike rodiča. Žalobkyňa v 5) rade žije v spoločnej domácnosti so žalobkyňou v 4) rade. Nežila v spoločnej domácnosti s nebohú. Je nepochybné, že táto svoju mamu pravidelne navštevovala resp, že žalobkyňa v 5) rade bola nápomocná nebohej aj pri výchove a starostlivosti o jej deti v čase keď ešte bola schopná takejto pomoci. Pokiaľ sa žalobkyňa v 5) rade už dlhodobejšie liečil u psychiatra smrť dcéry ju nepochybne zasiahla. Preto súd prvej inštancie považoval za primerané vychádzať pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre túto žalobkyňu zo sumy 4.000,- Eur- Súd prvej inštancie konštatoval, že má za to, že sumy z ktorých vychádzal pri určení nároku na nemajetkovú ujmu u všetkých žalobcov splnili vo vzťahu k jednotlivým žalobcom kritérium primeranosti a spravodlivosti. Dal za pravdu žalovanému, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť v danom prípade paušalizovaná rovnako vo vzťahu k všetkým žalobcom a musí spĺňať kritéria primeranosti. V súvislosti s tým poukázal napr. na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrova c/a Slovenská republika*, na základe ktorého bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma vo výške 25.000,- Eur.

7. Žalovaný v rámci písomného vyjadrenia k žalobe namietal spoluzavinenie nebohej spočívajúce v tom, že táto nebola pripútaná bezpečnostným pásom. Žalobkyňa v 3) rade uviedla, že nevie či mama bola pripútaná, ale asi nie. Súčasťou trestného spisu je taktiež znalecký posudok znalca z odboru súdneho lekárstva, ktorý v časti týkajúcej sa príčin smrti J. C. uvádza, že zo súdno-lekárskoho hľadiska je možné predpokladať, že v prípade, ak by bola poškodená pripútaná počas jazdy bezpečnostným pásom, s najväčšou pravdepodobnosťou by nebolo došlo k jej vypadnutiu z osobného motorového vozidla so vznikom smrteľných poranení. Súčasťou trestného spisu je taktiež zápisnica o ohľadke motorového vozidla zo dňa 06.11.2017, z ktorej vyplýva, že bezpečnostné pásy vodiča ako aj spolujazdca vpredu sú povytiahnuté a zaseknuté a bezpečnostné pásy spolujazdcov na zadných sedadlách sú v pôvodnom stave nezaseknuté, nepoškodené, na povytiahnutie sa naspäť zasunú do pohotovostnej polohy (čl. 139 trestného spisu). Preto súd prvej inštancie vyslovil názor, že nebohá sa vo vozidle neprípútala bezpečnostným pásom resp. v čase nehody nebola pripútaná bezpečnostným pásom a to aj napriek tomu, že všetci žalobcovia sa zhodne vyjadrili, že práve nebohá vždy apelovala na to, aby členovia posádky sa pripútali a aby vodič jazdil primeranou rýchlosťou. Súd prvej inštancie uvedené vyhodnotil ako porušenie § 8 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z.z o cestnej premávke. Mal za to, že tu existuje spoluzavinenie zo strany nebohej v zmysle ust. § 441 Občianskeho zákonníka a že sa jedná o spoluzavinenie vo výške 25%. preto krátil určené plnenia žalobcov o spoluzavinení vo výške 25% a žalobcom priznal sumy, ktoré uviedol vo výrokovej časti rozhodnutia a v prevyšujúcej časti žalobu ohľadom nárokov na nemajetkovú ujmu jednotlivých žalobcov zamietol.

8. Rovnako posúdil aj žalobu v časti o zaplatenie sumy 589,26 Eur, ktorá predstavuje krátenie poistného plnenia o 25% z titulu pohrebných nákladov a v tejto časti žalobu zamietol. V časti ktorej žalobca zobral žalobu späť o zaplatenie sumy 79,67 Eur konanie na základe čiastočného späťvzatia žaloby zastavil.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie tým, že predmetom žaloby boli 2 samostatné nároky. Ohľadom nároku na pohrebné náklady boli žalobcovia neúspešní, preto súd vo vzťahu k nim priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy boli síce žalobcovia pomerne neúspešnejší, avšak rozhodnutie v tejto časti konania záviselo od úvahy súdu, preto im súd priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, avšak nie zo žalovanej sumy, ale iba z prisúdenej istiny.

10. Proti tomuto rozsudku a to čo do výroku IV., V, VI., VII., VIII. a X. podal včas odvolanie žalovaný. Právne odôvodnil svoje odvolanie podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Uviedol, že zotrúva na skutkových tvrdeniach a záveroch v prvoinštančnom konaní. Naďalej trval na vznesenej námietke pasívnej vecnej legitímácie. Znova uviedol, že zastáva právny názor, že nemajetková ujma nie je škodou na účely Zákona č. 381/2001 Z.z o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla o zmene a doplnení niektorých zákonov. Súd prvej inštančie sa podľa názoru žalovaného nesprávne vypořiadal z vykonaným dokazovaním vo vzťahu k intenzite zásahu do práva na ochranu osobnosti. V konaní napriek výsluchom žalobcov v 1) až 4) rade nebola podľa názoru žalovaného dostatočne preukázaná citová väzba medzi pozostalými žalobcami a nebohú v takom rozsahu, aby došlo k výnimočnej forme satisfakcie za zásah do práv na ochranu osobnosti- peňažné plnenie. Z výpovedí vyplynulo, že išlo o štandardné rodinné vzťahy kedy dcéry nebohej si budovali a viedli svoj vlastný život samozrejme v kontakte s rodičmi. Žalobcovia nedokázali preukázať podľa názoru žalovaného až taký zásah do práva na súkromie, ktorý by odôvodňoval poskytnutie satisfakcie po forme peňažnej náhrady. Navyše vodič motorového vozidla ako osoba, ktorá priamo do práv žalobcov zasiahla je blízko vo vzťahu, lebo je priateľom žalobkyne v 3) rade a žalobcovia sa voči nemu nedomáhali žiadnej náhrady. Citová väzba a jej intenzita ako aj jej pretrhnutie neboli v konaní preukázané a tak podľa názoru žalovaného nie je preukázaný nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako doplnok k ním základným inštitútom náhrady zásahu do ich osobnosti. Je prirodzené, že žalobcovia v 1), 2) a 3) rade žili v spoločnej domácnosti a že žalobca v 4) a 5) rade sa stretávali s nebohú a boli s ňou v kontakte, ale pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je rozhodné a rozhodujúce najmä to, že aká bola intenzita tohto vzťahu ako ho narušil zásah vykonanie neoprávnených treťou osobou. Žalobkyňa v 4) rade ako sestra nebohej je dospelou osobou, kedy je nesporné, že väzby medzi súrodencami sú slabšie ako pri súrodencoch nižšieho veku a žijúcich v spoločnej domácnosti. Žalobkyňa v 4) rade má vlastnú rodinu čo je tiež potrebné zohľadniť pri skúmaní intenzity vzťahov. V súvislosti s preukázaním citovej väzby na strane žalobkyne v 5) rade ako matky nebohej má žalovaný za to, že predložené čestné vyhlásenie nie je pre predmetné konanie dostatočným dôkazným prostriedkom a to aj napriek predloženým lekárske správam s poukazom najmä na tú skutočnosť, že žalobkyňa v 5) rade je s diagnózou recidivujúca depresívna porucha v evidencii psychiatrických ambulancií už od roku 2005, teda dávno pred úmrtím nebohej. Rovnako z konania podľa záverov žalovaného vyplynulo podozrenie, že toto vyjadrenie nebolo koncipované žalobkyňou v 5) rade keďže v ňom nebohú oslovuje inak ako ju zvykla oslovovať v minulosti. Podľa názoru žalovaného súd prvej inštančie nedostatočne skúmal konštrukciu a odôvodnenie výšky uplatnenej finančnej náhrady. V konaní neboli nijako skúmané majetkové pomery vodiča ako osoby, ktorá do práv zasiahla kedy len a iba jeho majetkové pomery sú rozhodné pre priznanie náhrady. Vodič sa žalobcom ospravedlnil a tento prípad je špecifický ešte aj tým, že vodič je v blízkom vzťahu so žalobcami. Tento vzťah sa ani nenarušil ani touto udalosťou čo indikuje, že voči pôvodcovi zásahu už došlo k satisfakcii a k zmiereniu sa s následkami. Podľa názoru žalovaného sa súd prvej inštančie nevyřiadal dostatočne s podstatnými otázkami v dvoch základných rovinách. Prvou sú okolnosti nehody a druhou pomery osoby, ktorá do práv zasiahla t. j. vodiča. Čo do okolnosti nehody poukázal žalovaný na znenie § 8 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z.z. a na to, že k porušeniu povinnosti došlo i zo strany nebohej. Preto má žalovaný za to, že pri rozhodovaní o uplatnenom nároku žalobcov bolo potrebné zohľadniť i túto skutočnosť. Podľa názoru žalovaného neprípútanie sa nebohej možno v zmysle záverov trestného konania vyhodnotiť ako hlavnú a jediná príčinu úmrtia poškodenej. Zároveň pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery vodiča ako osoby, ktorá do práv žalobcov zasiahla a pretrhla vzťah medzi žalobcami a nebohú nezvratným zásahom. Tieto pomery konajúci súd neskúmal a v konečnom dôsledku jeho osobu v konaní nepovažoval za rozhodujúcu pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný je iba poisťovateľ a nie pôvodca zásahu. Vodičom bol V. N. S. partner žalobkyne v 3) rade. Je pravdou, že v súlade s ust. § 15 Zákona PZP je založený priamy nárok žalobcov voči poisťovni a teda žalovanému ale sami žalobcovia poukazovali na špecifickosť predmetného prípadu. Podľa názoru žalovaného zákon o PZP upravuje len náhradu škody a zmyslom a poslanie náhrady nemajetkovej ujmy je jej nevyhnutná spätosť s osobou, ktorá zásah zakladajúci nárok na nemajetkovú ujmu spôsobila. Vzhľadom na vzájomné vzťahy medzi vodičom a žalobcami je možné prijať záver, že sú s udalosťou vo vzťahu k pôvodcovi zásahu vyrovnaní. Žalovaný trval na tom, že podanou žalobou žalobcovia svoje tvrdenia popreli a formulovali žalobu v rozpore s poslaním inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalovaný v uvedenom prípade nie je poisťovaný vodič. Žalovaný je osoba, ktorá nijako nezasiahla do práv žalobcov a ak možno uvažovať o jej zodpovednosti tak len skrz vodiča V. N. S.. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na znenie ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštančie sa nekonfrontoval so skutočnosťou, že žalobcovia nežalujú

osobu, ktorá zasiahla do ich práv, ale len poisťovňu, ktorá nijako nezasiahla do práv žalobcov. Konanie žalobcov preto podľa názoru žalovaného vzbudzuje podozrenie len finančnej motivácie podania žaloby.

11. Žalovaný zároveň namietal, že konanie má aj inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a to odňatie možnosti konať pred súdom a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na ust. § 220 ods. 2 CSP, ktoré citoval i na rozhodnutia Ústavného súdu II. ÚS 410/06, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03 a III. ÚS 209/04. Podľa názoru žalovaného sa v odôvodnení súd prvej inštancie nevyporiadal s argumentáciou žalovaného a nesprávne právne vec posúdil keď nezohľadnil vzájomné vzťahy medzi žalobcami a vodičom a s tým spojené zadosťučinenie a vyrovnanie sa vo vzťahu k pôvodcovi zásahu. Podľa názoru žalovaného je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie nepreskúmateľné. V tejto súvislosti poukázal jednak na článok 46 a nasl. Ústavy SR, článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd i judikatúru Najvyššieho súdu SR napr. sp. zn. 4Cdo/171/2005 a nález Ústavného súdu SR z 12.05.2004 sp. zn. I. ÚS 226/2003 z ktorého citoval. Preto navrhol, aby odvolací súd v napadnutej časti rozsudok zmenil tak, že žalobu voči žalovanému zamietne a prizná žalovanému voči žalobcom náhradu trov konania v celom rozsahu. Zároveň žiadal priznať trovy konania žalovanému, alebo alternatívne navrhol v napadnutej časti rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnil si trovy odvolacieho konania.

12. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia. Podľa názoru žalobcov je odvolanie neodôvodnené hoci rozsudok znamená pre žalobcov len čiastočný úspech v spore s porovnaním s žalobným návrhom. S ohľadom na odôvodnenie však je rozsudok vecne správny, primeraný, spravodlivý ako aj dostatočne odôvodnený a preskúmateľný. Zároveň žalobcovia uviedli, že rozhodovacia prax súdov k otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne je aktuálne ustálená. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, R 61/2018 ako aj viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a to predovšetkým zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 publikované v zbierke nálezov a uznesenie Ústavného súdu SR pod číslom 50/2016 a ďalšie. Táto argumentácia bola žalovaným použitá aj v spore sp. zn. 3Cdo/234/2017 na ktoré sám poukazuje. Senát Najvyššieho súdu SR však dňa 21.11.2018 pod sp. zn. 1VCdo/3/2018 dovolacie konanie zastavil z dôvodu, že žalovaný zobral dovolanie späť. Tento moment považujú žalobcovia za veľmi dôležitý pretože senát žalovanému vyhovel a dal mu možnosť aby o jeho námietkach rozhodol veľký senát. Následne však žalovaný z neznámych dôvodov vzal dovolanie späť a veľký senát dovolacie konanie zastavil. Navyiac senát 3C v bodoch 20 a 22 rozhodnutia dospel k názoru, že žalovaný je pasívne legitimovaný. Rovnaké závery vyplývajú aj z iných rozhodnutí súdov. Priznanie nemajetkovej kompenzácie za úmrtie manželky, matky sestry a dcéry považujú žalobcovia za primerané, ktoré odpovedá naplneniu požiadavky poskytnutia spravodlivej ochrany práv žalobcov. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy u žalobcov vyplýva podľa ich názoru najmä zo skutočností, že neočakávané úmrtie J. C. spôsobilo v ich živote rozsiahlu a v zásade nereparovateľnú ujmu. Jej úmrtím došlo v reštruktii najcitlivejších interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov. Subjektívne pocity žalobcov by ani nemali byť rozhodujúce, ale hlavne objektívne hľadisko teda to, že v prípade usmrtenia blízkej osoby dochádza k zásahu do práv na súkromie a spôsobenie značnej ujmy. Žalobcovia by preto ani nemali mať povinnosť závažnosť ujmy osobitne preukazovať. Hoci podľa ich názoru ju dostatočne preukázali. Pokiaľ je rodina základnou bunkou spoločnosti v zmysle § 1, § 2 Zákona o rodine ochrana emocionálnych väzieb v rodine musí byť povýšená nad ochranou ostatných nárokov. Žalobcovia tvrdia, že suma odškodnenia pri osobe blízkej má odzrkadľovať aj to akú hodnotu prisudzuje spoločnosť na hodnotenie citových väzieb. Z vykonaného dokazovania bolo nepochybne preukázané, že vzťahy v rodine nebohej a žalobcov v 1) a 3) rade boli veľmi dobré. Nebohá vytvárala v rodine tzv. teplo domova. Bola manželovi a aj deťom oporou. Vykonávala domáce práce a zabezpečovala chod domácnosti. Preto žalobcovia nesúhlasia s tvrdením žalovaného, že súd prvej inštancie sa nesprávne vypořiadal z vykonaným dokazovaním vo vzťahu k intenzite zásahu do práva na ochranu osobnosti. Neobstojí ani tvrdenie žalovaného, že súd prvej inštancie nedostatočne skúmal konštrukciu o odôvodnenie výšky uplatnenej finančnej náhrady a že v konaní neboli skúmané majetkové pomery vodiča. Podľa názoru žalobcov nie je potrebné vziať do úvahy majetkové pomery vodiča. Takáto povinnosť súdu nevyplýva so žiadneho právneho predpisu. Vzťah s vodičom nemá žiaden vplyv na konanie a nie je ho potrebné skúmať. Ustanovenie § 5 Zákona č. 381/2001 Z.z. o PZP upravuje výluky z poistenia t.j. situácie za ktorých poisťovateľ nenahradí za poisteného škodu. Žiadne z ustanovení sa netýka škody podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a) t.j. škody na zdraví pod ktorý sa subsumuje alebo od ktorej sa odvíja nemajetková ujma pozostalých, ktorá je predmetom sporu. Vzťah medzi vodičom a pozostalými by mal význam len v prípade výluky podľa ust. § 5 ods. 1 písm. b) bod 2 podľa ktorého poisťovateľ nenahradí za poisteného škodu ak ide o zodpovednosť

za škodu za ktorú poistený zodpovedá svojmu manželovi, alebo osobám, ktoré s ním v čase vzniku škodovej udalosti žili v domácnosti (§115OZ). Táto výluka sa však vzťahuje len na škody podľa ust. § 4 ods. 2 písm. b) a d) zákona. Tie nie sú predmetom sporu. Navyše vzťah by sa mal skúmať ten, ktorý bol v čase dopravnej nehody. V tom čase vodič so žalobkyňou v 3) rade neboli ani manželia ani nežili v spoločnej domácnosti. Takže ani v tom prípade by sa výluka neaplikovala. S ostatnými žalobcami vzťah vodič podľa ust. § 5 ods. 1 písm. b) bod 2 nemal. Nie je pravdou, že z trestného konania možno vyvodiť záver, že nepripútanie sa nebohej možno vyhodnotiť ako hlavnú (jedinú príčinu úmrtia poškodenej). Práve naopak z trestného konania vyplýva, že hlavnou príčinou bolo konanie vodiča. Najviac žalovaný uznal zodpovednosť vodiča a priznal žalobcom poistné plnenie vo výške 75% v súvislosti s pohrebom. Istú formu morálneho uspokojenia prinieslo aj samotné ospravedlnenie sa vodiča žalobcom ako aj jeho odsúdenie v trestnom konaní. Ak však sú napriek tomu splnené zákonné podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že nie je správne žalobcov podozrievať len z finančnej motivácie a z údajného majetkového prospechu. Pokiaľ ide o konštrukciu žaloby žalobcovia urobili v súlade s ust. § 15 Zákona o PZP v súlade s ktorým si uplatnili nárok vo vzťahu k žalovanému. Preto žalobcovia navrhli rozsudok v napadnutej časti ako vecne správne potvrdiť a žiadali priznať náhradu trov odvolacieho konania vrátane trov právneho zastúpenia vo vzťahu k žalovanému.

13. K vyjadreniu žalobcov k odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalovaný. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nesprávne a spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení veci. Konajúci súd sa nedokázal vyporiadať so všetkými námietkami žalovaného. Rozhodnutie trpí zásadnými vadami a je nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie akceptoval vyjadrenia a predložené dôkazy žalobcov bez toho, aby ich konfrontoval s argumentmi žalovaného. Zároveň má žalovaný za to, že súd prvej inštancie nesprávne právne vec posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Tým prijal nezákonne a právne neudržateľný rozsudok. Rovnako je v rozpore s poslaním inštitútu náhrad nemajetkovej ujmy tvrdenie žalobcov spočívajúce v tom, že pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nie sú rozhodujúce ich subjektívne pocity. Náhrada nemajetkovej ujmy je individuálnym inštitútom. Žalobcovia si môžu uplatniť v zásade akúkoľvek výšku avšak musia svoj nárok dôsledne odôvodniť a preukázať. Samotný príbuzenský vzťah nepostačuje na to, aby bolo automaticky prijaté konštatovanie o vzniku nároku na peňažnú satisfakciu. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení neuniesol bremeno logickým a zrozumiteľným spôsobom vysvetliť a preukázať prečo bolo v danom prípade odôvodnené priznať žalobcom tak neprímerane vysokú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vzhľadom na uvedené žalovaný znova navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobu zamietnuť, alebo alternatívne rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a uplatnil si trovy prvoinštančného i odvolacieho konania.

14. K vyjadreniu žalovaného k vyjadreniu žalobcov sa znova vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že žalovaný neuviedol žiadne nové skutočnosti a tvrdenia. Ide o opakovanie tvrdení, ktoré sú obsiahnuté v odvolaní žalovaného. Preto žalobcovia nepovažujú za účelné opakovať ich tvrdenia, ktoré sú už obsiahnuté vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného a na ktoré touto cestou odkazujú.

15. Ďalšie vyjadrenia do spisu predložené neboli.

16. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v napadnutej časti t.j. okrem výroku I., II., III. a IX. v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 20.01.2022 a zistil, že odvolanie žalovaného v napadnutej časti nie je dôvodné.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo

argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

18. Pri určení konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd musí vychádzať z konkrétneho prípadu a toto rozhodnutie musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Ani odvolací súd si neosvojuje právo priblížiť sa k reálnej strate a bolesti žalobcov spôsobenej predmetnou dopravnou nehodou. Finančné prostriedky v akejkoľvek výške nie sú spôsobilé zvrátiť nezvratný následok. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie výšku nemajetkovej ujmy ustálil v súlade s existujúcou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. Zohľadnil, že ide o situáciu keď obeťou dopravnej nehody bola manželka, matka, sestra a dcéra žalobcov. Závažnosť vznikutej nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu posúdil najmä s ohľadom na jej intenzitu rozsah a trvanie. Strata manželky, matky, sestry a dcéry bola nečakaná, tragická a žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že vodičom, ktorý dopravnú nehodu spôsobil bol vtedajší priateľ žalobkyne v 3) rade. Žalobcovia stratili možnosť realizovať a rozvíjať svoj život vo vzťahu k manželke, matke, sestre a dcére. Žalovaný namieta, že v konaní neboli preukázané citové väzby žalobcov k nebohej J. C.. Uvedenú námietku odvolací súd nepovažuje za dôvodnú. Tak ako to vyplýva z výsledkov vykonaného dokazovania i výpovede žalobcu v 1) rade s nebohrou manželkou sa poznali 30 rokov. 28 rokov boli manželmi, mali dve dcéry z čoho sa veľmi tešili. Manželka žalobcu v 1) bola veľmi aktívna, jednak v prácach okolo rekonštrukcie domu aj pri vybavovaní povolení na úradoch. Vždy sa vedeli dohodnúť na tom čo budú robiť a ako to budú robiť. Manželka mu bola oporou v rámci jeho koníčkov keďže sa angažoval v športe, záhradkárstve resp. urbariáte. Vybavovala mu tiež papierovačky týkajúce sa týchto organizácii. Bola obľúbená medzi priateľmi resp. všeobecne v obci. Pokiaľ niekde prišiel a nebol s manželkou tak sa ho hneď na ňu pýtali. Spolu chodili na oslavy, výlety, opekačky, napr. aj na púť do W.. Keď tam prišiel po smrti manželky bolo mu veľmi ťažko. Pracovali spolu v záhradke resp. ohľadom ich hospodárstva. Naposledy rekonštruovali kuchyňu. On pripravoval steny na maľbu, ona hneď maľovala, teda boli zohratí a žalobca povedal, že mu veľmi veľmi chýba. Predpokladal, že s odstupom času to bude nejako lepšie psychicky znášať, ale vôbec tomu tak nie je. Tesne po nehode bol možno aj v určitom šoku, ale teraz to vníma tak, že manželku mu už nikto nevráti. Situáciu mu pomáhajú znášať dcéry. Čo sa týka bezpečnostného pásu zdalo sa mu veľmi divné, žeby bezpečnostný pás jeho manželka nemala.

19. Žalobkyňa v 2) rade staršia dcéra nebohej J. C. vo svojej výpovedi uviedla, že s mamou mala taký vzťah ako možno málokto. Bola jej ako kamarátka dokonca aj ako sestra. Bola pre ňu aj autoritou. Pomáhala jej pri rozhodovaní v súvislosti s voľbou povolania resp. školskými povinnosťami ale aj v intímnych veciach keďže sa aj s tými zdôverovala. Boli často spolu, chodili napr. do divadla, do kina. Keď ju trebalo niekde odvieť, keď išla niekde s kamarátkami tak väčšinou ju vozila mama. Bola to jej pravá ruka a to aj ohľadom vedenia domácnosti. Potom čo matka zomrela po nociach nemohla ani spať. Stále to bolo čerstvé a v podstate je to čerstvé aj doteraz. Boli stále spolu. Keď niečo robila respektívne išla spať tak sa rozprávali. Je to ťažké to úplne vyjadriť. Aj keď bola počas vysokej školy na internáte denne si s matkou volali možno až hodinu. Mama vedela o každom jej kroku o tom s kým je, čo robí, čo ju čaká, taktiež napr. telefonovala aj s jej priateľom. Vodičom vozidla v čase nehody bol priateľ jej sestry, ktorý sa všetkým ospravedlnil čo vníma ako určitú satisfakciu. Rovnako aj jeho odsúdenie.

20. Žalobkyňa v 3) rade mladšia sestra žalobkyne v 2) rade uviedla, že s mamou mali veľmi pekný vzťah. Mali so sestrou pekné detstvo a boli na mamu naviazané. Mama s nimi prežívala všetky skúšky a problémy. Radila im, bola im oporou. Veľa času trávili spolu. Mama bola kreatívna, vyrábala napr. vence, ozdoby a keď ona začala vyrábať sviečky mama sa k nej hneď pripojila a robili spolu. Ohľadom skutočnosti či mama mala pás uviedla, že sedela s ňou aute za ňou teda za sedadlom spolujazdca vodiča a teda nevidela presne či má zapnutý pás. Pokiaľ v trestnom konaní vypovedala, že nemala zapnutý pás tak takto to polícia skonštatovala a preto ona to tak uviedla.

21. Žalobkyňa v 4) rade sestra nebohej J. C. vypovedala, že J. C. bola jej jediným súrodencom. Mali veľmi ťažké detstvo keďže vyrastali pri otcovi, ktorý bol alkoholik a veľa spolu prežili. Vždy si pomáhali aj keď už mali samostatné rodiny. Sestra opravovala domček, boli často u nich a pomáhali im. Keď oni rekonštruovali dom taktiež jej pomáhala sestra aj so svojím manželom. Manžel nebohej sestry im v podstate urobil celú novú strechu. Rodičia darovali rodičovský dom jej, pričom so sestrou sa v pohode dohodla na výplate. Ani v tomto ohľade nemali nijaké problémy. Vedeli vždy spolu vychádzať. Takýto vzťah im každý závidel. Často chodili po opekačkách, výletoch. Deti chodili na prázdniny k ich mame, kde

bývala vlastne aj ona a považovala ich akoby za ďalšie svoje deti. Niekedy spolu trávili aj štedrý večer, teda celá rodina alebo jej prišla k nim a u nich aj spali. V januári 2017 onkologicky ochorela žalobkyňa v 4) rade. Sestra jej bola veľkou oporou. Často ju navštevovala. Bola jej na blízku a dalo sa na ňu vždy spofahnúť. Vodič V. N. S. bol spolu so svojimi rodičmi u nich na návštevu, kde sa ospravedlnil. Pravidelne raz do mesiaca chodí na hrob svojej sestry. Ospravedlnenie resp. odsúdenie vodiča považuje za určitú satisfakciu avšak vie, že tam nebol žiaden úmysel. Vodič sa vyjadril, že pokiaľ by sa dalo, dal by určite všetko vrátiť späť. Žalobkyňa v 4) rade sa vyjadrila aj k zdravotnému stavu žalobkyne v 5) rade. Uviedla, že keď sa táto dozvedela, že žalobkyňa v 4) rade onkologicky ochorela tak sa v podstate psychicky zrútila a na jar v roku 2018 ochorela onkologicky aj ona. Bola na tom veľmi zle pretože má aj iné zdravotné problémy. Nevedela sa nijako spamätať, často po večeroch chodila za ňou a plakala. Žalobkyňa v 4) rade potvrdila, že žalobkyňa v 5) rade sa dlhodobo liečila u psychiatra s tým, že prvý krát navštívila psychiatra asi pred 14 rokmi keď zomrela babka žalobkyne v 4) rade. Žalobkyňa v 5) rade sa starala aj o svojich rodičov.

22. Žalobcovia predložili súdu prvej inštancie čestné vyhlásenie žalobkyne v 5) rade z ktorého vyplýva, že bez ohľadu na vek rodiča je trauma zo smrti dieťaťa prakticky neodstrániteľná. Nachádza sa vo veku v ktorom bola odkázaná aj na pomoc svojho okolia, svojich detí. V dôsledku tragickej smrti dcéry pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa. Táto strata sa bude prejavovať aj naďalej prostredníctvom jej ochudobnenia o rodinný život. Zosnulá J. C. ju pravidelne navštevovala minimálne 1 krát do týždňa a boli tiež v neustálom telefonickom kontakte. Od jej smrti s ktorou sa doteraz nedokázala vyrovnáť trpí recidivujúcou depresívnou poruchou sprevádzanou rannými pesimami, anhedóniou a insomniou. Stratila záujem o okolitý svet. Pri strate dcéry stratila aj kúsok zo seba.

23. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Primárnym významom náhrady nemajetkovej ujmy je zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť.

24. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd. Nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14).

25. Odvolací súd poukazuje na závery judikatúry vo vzťahu k výške priznanej nemajetkovej ujmy. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/126/2010-267 z 1. októbra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 z 1. júla 2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur za smrť manželky žalobcu, v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 7C/256/2011-184 z 29. januára 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 8C/264/2013-223 z 28. októbra 2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manželke zomrelého vo výške 20.000 Eur. JUDr. Robert Šorl, PhD. sa vo svojom článku „Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, stav a východiská“ publikovanom v časopise Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2017 na str. 6-19 venuje skúmaniu a prehľadu súdnych rozhodnutí týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy. Diverzita prístupov žalobcov je najmarkantnejšia v uplatnených sumách náhrady nemajetkovej ujmy. Prirodzene najpočetnejšie sú žaloby pozostalých, prevažne maloletých detí (33), ktoré si uplatnili náhrady od 100, 66, 50, 49, 33, 22, 10 až do 8 tisíc Eur. Pozostalých 7 manželov si uplatnilo náhrady zhruba od 200, 100, 90, 83, 70, 40, 10 až do 8 tisíc Eur.

Manželom priznané náhrady sa pohybujú vo výškach od 100, 70, 50, 45, 40, 33, 26, 23, 22,20, 10, 8, 6, 5 až do 4 tisíc Eur. Náhrady priznané maloletým deťom sú od 100, 35, 23, 22, 15,13, 10, 8, 6 až do 5 tisíc Eur.

26. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že protiprávne narušenie rodinných vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Z povahy zásahu do uvedeného práva na ochranu osobnosti vyplýva, že fyzická osoba má v prípade neoprávneného zásahu do práva na ochranu jej osobnosti právo domáhať sa poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Následky nie je možné odstrániť morálnou satisfakciou podľa § 13 ods. 1 OZ, pretože žiadna forma primeraného zadosťučinenia by nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma žalobcov. V prípade, ak sa primerané zadosťučinenie nezdá postačujúce, má fyzická osoba právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pani J. C. mala nezastupiteľné miesto v živote každého zo žalobcov. Žalobcovia ju hodnotia ako skromnú, pozitívnu, stále usmiatu, milú, ohľaduplnú, slušnú, aktívnu, vždy ochotnú pomôcť a poradiť, vytrvalú, svedomitú, zodpovednú, čestnú a veľmi obetavú. Bola poriadkumilovná a pracovitá. Takýto vzťah mala nielen k najbližším rodinným príslušníkom, ale aj k širšiemu okruhu kamarátov a známych. Bola silno duchovne založená, veriacca, pravidelne sa zúčastňovala svätých omší. Aj preto bola veľmi obľúbená širokým okruhom ľudí, ako aj v pracovnom kolektíve. Po strate milovanej blízkej osoby všetci žalobcovia prežívali pocit smútku, ľútosť, zúfania, zármutku, ktorý presahoval aj do pocitu depresie, hnevu, agresivity, bezmocnosti, beznádeje, strachu, úzkosti a sebaobviňovania. Tieto prejavy boli zároveň spojené aj s nespavosťou, závratmi a halucináciami smerujúcimi k myšlienkam „čo by bolo, ak by žila“. Zároveň dochádzalo k strate chuti do jedla, strate chuti žiť, riešiť bežné dennodenné problémy. Hoci od dopravnej nehody uplynuli takmer dva roky a žalobcovia sa snažia pohnúť ďalej a vyrovnať sa so stratou, ich život už nikdy nebude taký, aký bol pred tým. Hoci v individuálnej podobe, každému zo žalobcov sa začal celoživotný proces trúčlenia. Zo žaloby taktiež vyplýva aký bol vzťah žalobcov k nebohej. V súvislosti s výškou uplatneného nároku zo žaloby vyplýva, že zákonom ani judikatúrou nie sú stanovené žiadne limity týkajúce sa zodpovednosti za smrť a nie je teda stanovená konkrétna výška nemajetkovej ujmy, pričom vzhľadom na vzťah žalobcov k nebohej považujú žalobcovia uplatnený nárok za primeraný.

27. Mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy o žalobcu v 1) rade vyplýva aj zo skutočnosti, že s nebohcou manželkou sa poznali 30 rokov a z toho 28 rokov boli manželmi. Boli zohratí, vedeli sa dohodnúť na tom čo budú robiť, ako to budú robiť. Manželka mu bola oporou v rámci jeho koníčkov a viedla mu papierovačky týkajúce sa organizácii ohľadom športu, záhradkárstva resp. urbariátu. Chodili spolu na oslavy, výlety, opekačky i na púť do Levoče. Vo vzťahu k žalobkyni v 2) rade táto mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy vyplýva aj z toho, že mala s mamou vzťah ako možno málokto. Bola jej kamarátkou aj sestrou. Chodili spolu do divadla, do kina. Keď sa to stalo nemohla spať po nociach. Stále to bolo čerstvé a čerstvé je to aj teraz. Matke sa zdôverovala aj v intímnych veciach. Bola pre ňu autoritou, ale pomáhala jej aj v rozhodovaní v súvislosti s voľbou povolania, školskými povinnosťami. Boli často spolu. Mimoriadna závažnosť vo vzťahu k žalobkyni v 3) rade, ktorá bola mladšou dcérou nebohej vyplýva z toho, že bola na mamu naviazaná. Mama s ňou prežívala všetky skúšky resp. problémy. Radila jej a bola jej oporou. Veľa času strávili spolu. S tým, že nebohá bola kreatívna vyrábala napr. vence a ozdoby a ona začala vyrábať sviečky, mama sa k nej hneď pridala a robili to spolu. mimoriadna závažnosť vo vzťahu k žalobkyni v 4) rade sestre nebohej vyplýva ja so skutočnosti, že vyrastali spolu, ich otec bol alkoholik a veľa si spolu prežili. Navzájom si pomáhali pri rekonštrukcii domu. Zároveň chodili spolu po opekačkách a výletoch, niekedy strávili spolu aj štedrý večer. Keď v januári v roku 2017 žalobkyňa v 4) rade ochorela ako onkologický pacient nebohá jej bola veľkou oporou. Navštevovala ju, bola jej na blízku. Dalo sa na ňu vždy spoľahnúť. Mimoriadna závažnosť u vzniknutej ujmy u žalobkyne v 5) rade vyplýva z toho, že žalobkyňa v 5) rade je matkou nebohej J. C.. Tak ako vyplýva z jej čestného prehlásenia nachádza sa vo veku v ktorom je odkázaná na pomoc svojho okolia teda svojich detí. Skutočne pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme vo vzťahu k žalobkyni v 5) rade spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa. Nebohá ju pravidelne navštevovala jedenkrát do týždňa a boli v neustálom telefonickom kontakte. Pri strate dcéry stratila aj kúsok zo seba. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v súlade s pravidlami formálnej logiky správne priznal žalobcovi v 1) rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 9000,- Eur, žalobkyniam v 2) a 3) rade sumu nižšiu vo výške 8250,- Eur, žalobkyni v 4) sumu 3750,- Eur a žalobkyni 5) sumu 3000,- Eur. Vzhľadom na okolnosti prípadu tak ako sú popísané v rozsudku súdu prvej inštancie a ako vyplývajú zo spisu a vzhľadom na zistený skutkový stav súdom prvej inštancie sú tieto sumy primerané po krátení v 25%.

28. Vo vzťahu k námietke pasívnej legitímácie žalovaného odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na dôvody uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 (na uvedené poukazovali i žalobcovia v svojom vyjadrení).

29. Odvolací súd súhlasí s názorom, že pri výklade aplikácií právnych predpisov nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a podobne. I podľa názoru odvolacieho súdu rozširujúci výklad pojmu „škoda“ pre účely zodpovednostného zákona je aj ústavne konformným, pretože zmierňuje, respektíve odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t.j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že tak ako uviedol vyššie, pri stanovení hranice nemajetkovej ujmy vychádzal z hranice stanovenej pri zákonnom úrazovom poistení. Podľa názoru odvolacieho súdu je žalovaný, tak ako to vyriešil súd prvej inštancie, pasívne legitimovaným vo veci. Odvolací súd súhlasí s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 uviedol, že dôvodom, pre ktorý v čase prejednávanej veci neprichádza do úvahy predloženie veci veľkému senátu bolo to, že v čase nasledujúcom po rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/168/2009 a 3Cdo/301/2012 a zároveň predchádzajúcom rozhodovaní v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil a tiež vyriešil Ústavný súd Slovenskej republiky. Tento skutočne vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustáľujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. V rámci odôvodnenia uznesenia z 11.10.2016 sp.zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2011 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný excenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej unijnej regulácie. Aj keď to žalovaný v rámci odvolania i vyjadrení rozporuje, i odvolací súd má za to, že takýto záver je potrebné považovať za „obraznú vnútroštátnu bodku“ s diskusiou na tému krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Preto odvolací súd neakceptoval odvolaciu námietku žalovaného o nedostatku jeho pasívnej legitímácie. Otázka je podľa názoru odvolacieho súdu tak, ako to uviedol vyššie vyriešená.

30. Čo sa týka odvolacej námietky žalovaného, že medzi žalobcami a nebohú nebola preukázaná riadne citová väzba, odvolací súd vyslovuje názor, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne porušenie týchto vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. Podmienky pre vznik tohto sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov do osobnostných práv, kedy sa zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejaví ako postačujúce.

31. Ak dôjde k smrti ktorékolvek z členov rodinného vzťahu pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Vychádzajúc aj z ustálenej rozhodovacej praxe NS SR (napr. 5Cdo/265/2009, 2Cdo/194/2011) súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobenej protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Rodinné väzby žalobcov s manželkou, matkou, sestrou a dcérou boli definitívne ukončené. Následok je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Žalobcovia stratili možnosť viesť s manželkou, matkou, sestrou a dcérou riadny rodinný život. Sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným najbližších rodinných príslušníkov. Natrvalo a nenapraviteľne

prišli o možnosť budovať a rozvíjať s nebohou J. C. vzájomný vzťah. Táto udalosť zanechala tak, ako to vyplýva z výsledkov vykonaného dokazovania trvalé následky, ktoré možno len ťažko akýmkoľvek možným spôsobom úplne odstrániť.

32. Odvolací súd má za to, že výsledkami vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie bol dostatočne zistený skutkový stav. Žalobcovia intenzívne pociťujú stratu blízkej osoby. Trpia, zmenil sa ich osobný, citový a rodinný život. V rámci svojho výsluchu žalobcovia v 1. a 4. rade a v rámci čestného prehlásenia i žalobkyňa v 5. rade preukázali aký negatívny vplyv má smrť J. C. na ich terajší život. Náš právny poriadok neobsahuje vyčíslenie nemajetkovej ujmy pri strate ľudského života. Príbuzní majú zákonný nárok na jednorazové odškodnenie. Závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo v zmysle ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času.

33. Následky protiprávneho konania v danom prípade preto nebolo možné odstrániť morálnou satisfakciou tak, ako sa mylne domnieva žalovaný vo svojom odvolaní. Tento namieta, že dopravnú nehodu spôsobil priateľ žalobkyne v 3. rade a že sa rodine ospravedlnil, preto je to dostačujúce. Aj z toho dôvodu žiadal žalobu zamietnuť. Súd prvej inštancie však podľa názoru odvolacieho súdu riadne prihliadol na intenzitu, rozsah a trvanie zásahu pri zohľadnení vzťahov žalobcov k nebohej J. C., ale aj vo vzťahu k vinníkovi dopravnej nehody a k okolnostiam za ktorých k nej došlo. Otázka spoluzavinenia nebohej J. C. bola vyriešená súdom prvej inštancie na 25%. Súd prvej inštancie zohľadnil aj to, že sám žalovaný uplatnil spoluvinu nebohej vo výške 25% v súlade s ust. § 441 Občianskeho zákonníka a uvedené akceptoval, keď žalobu u každého zo žalobcov v rozsahu 25% zamietol. Súd prvej inštancie vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade vychádzal pri určení nároku zo sumy 12.000,- Eur. U žalobkyň v 2. a 3. rade zo sumy 11.000,- Eur. U žalobkyne v 4. rade zo sumy 5.000,- Eur, u žalobkyne v 5. rade zo sumy 4.000,- Eur. Nezodpovedá preto pravidlám formálnej logiky odvolacia námietka žalovaného, že celú žalobu bolo potrebné zamietnuť i z dôvodu, že dopravnú nehodu zavinila sama nebohá tým, že nebola pripútaná bezpečnostným pásom. Uvedené nezodpovedá skutočnosti ani pôvodným tvrdeniam žalovaného, a jeho konaniu vo vzťahu k veci. Odvolací súd súhlasí i s názorom súdu prvej inštancie, že pokiaľ rodič prežije svoje dieťa je to ujma, ktorá samozrejme zanechá značné stopy v živote a psychike rodiča. Aj keď žalobkyňa v 5. rade žije v spoločnej domácnosti so žalobkyňou v 4. rade a predložila len čestné prehlásenie, je nepochybné, že táto svoju mamu pravidelne navštevovala, respektíve žalobkyňa v 5. rade bola nápomocná nebohej aj pri výchove a starostlivosti o jej deti v čase keď ešte bola schopná takejto pomoci. Pokiaľ sa aj žalobkyňa v 5. rade dlhodobejšie lieči u psychiatra, smrť dcéry ju nepochybne zasiahla. Žalovaný síce namietal, že má pochybnosti, či čestné prehlásenie bolo písané žalobkyňou v 5. rade. Nenavrhol však ani v svojich vyjadreniach ani na pojednávaní žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (napríklad výsluch žalobkyne v 5. rade).

34. Žalovaný zároveň namietal, že v súvislosti s osobou vodiča pri priznávaní nároku na nemajetkovú ujmu je dôležitý aj dopad do jeho sféry, a to aj do jeho majetkovej sféry. Teda aj poisťovňa vodiča by mala zaplatiť iba toľko, koľko je schopný uniesť ekonomicky aj samotný vodič, ktorý zapríčinil dopravnú nehodu. Žalovaný síce túto otázku namietal, ale tiež nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie vo vzťahu k tejto otázke. V tejto súvislosti odvolací súd vyslovuje názor, že prihliadať k majetkovým pomeroch vodiča v prípade, že žalovaným je poisťovňa, nezodpovedá pravidlám logického myslenia. Iba v prípade, že by žalovaným bol vodič, táto otázka by bola dôležitá a zároveň iba v takých prípadoch bola predmetom preskúmania najvyššími súdnymi inštitúciami, či už Najvyšším súdom Slovenskej republiky alebo Ústavným súdom Českej republiky.

35. K odvolacej námietke, čo do vzťahu medzi vodičom a žalobkyňou v 3. rade odvolací súd uvádza, že tento vzťah by mal význam len v prípade, ak poisťovateľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, za ktorú poistený zodpovedá svojmu manželovi alebo osobám, ktoré s ním v čase vzniku škodovej udalosti žili v domácnosti (§ 115 O.z.), ide o výluku podľa ust. § 5 ods. 1 písm. b/ bod 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o PZP. Táto výluka sa vzťahuje iba na škody podľa ust. § 4 ods. 2 písm. b/ a d/ zákona č. 381/2001 Z.z. o PZP. Žalovaný v konaní ani netvrdil a ani nepreukázal, že by žalobkyňa v 3. rade bola manželkou vodiča, alebo že by žila s ním v spoločnej domácnosti. Prípadne, že by takýto vzťah s vodičom mali ostatní žalobcovia.

36. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore v napadnutej časti správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávany spor aj správne právne posúdil. Ako už bolo vyššie spomenuté, z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Naproti tomu v priebehu odvolacieho konania žalovaný nepredostrel relevantný argument majúci súvis s prejednanou vecou, ktorý by bol takej povahy, že by mohol priniesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie.

37. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutej časti, teda okrem výroku I. o zastavení konania v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom vo výške 79,67 Eur, ďalej okrem výroku II. o zamietnutí žaloby v časti konania o zaplatenie pohrebných nákladov vo výške 589,26 Eur, vo výroku III., ktorým bol priznaný žalovanému v časti konania o zaplatenie pohrebných nákladov nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až 5. rade v rozsahu 100%, a vo výroku IX., ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu v časti konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy zamietol. Rozsudok bol teda potvrdený vo výroku IV., V., VI., VII., VIII. a X., v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. lebo súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol i o trovách konania.

38. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Úspešným žalobcom odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu vo vzťahu k neúspešnému žalovanému s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.